

ԵՐԶՐՈՒՄ

ՏԵՎԷ ՊՅՈՑՆՈՒ ՄՈՒՀԱՐԷՊԵՍԻ

Էրզրում 7 թըրքինի սա .
Մօսգօֆլար Էրզրումն գա-
բուլարը Եօնիւնտէ տիրէր : Հա-
ւը հազար բէք թէհլիքէի տիր :
Զիւնքի էրմէնիսմանըն բայիթախ-
թը օլան իշպու չէհիրտէքի իս-
թիհքեամար եալընը կէօսթէրիշ
իշին եաբընը օլմայրպ , չէհրի մու-
հաթ օլան տաղարըն էթէքէրին .
տէ ինչա օլունմուշ իտիկինտէն ,
տիւնմէն թարաֆընտան զապթը
բէք գօլպ տըր , Եալընը թօր տա-
ղը իսթիհքեամարը տըր քի , պիր
տէքէնէյէ դատար տիւնմէնէ մու-
գապէմէթ իտէպիլիր : Սօն տէֆա-
քի մէքթու պուստան սօնրա , կիւ-
նիւ կիւնիւնէ օլան վազուաթըն
թափախթընա պաշայարմ :

Ճոհ 2 Բէշէնի -նէ : Կուրճի պօ-
ղաղա 1000 նէֆէր ասաքիրի մու-
ապէնէ սէվգ օլունմուշ տըր : Օս-
մանլըար Եփրատ չայընըն սուլա-
րընը թաշըրարագ , էթրաֆընը
սուլա պօղարար : Կուրճի պօղաղ-
տան ազ պիր մէսաֆէտէ պիր գա-
ղագ քէշֆ գօլու կէօրիւնիւր :

Տէվէ պօյնունա 6 գըթատան
միւրէքքէպ օլարագ պիր պաթար-
եա թօր կէօնտէրիլիր :

Ճոհ 3 Բէշէնի -նէ : Մօս-
գօֆլարըն ասաքիրի շահանէ իւ-
ղէրիւն հիւճիւմ իթմէք թէտարի-
քեաթընտա պուլունտուգլարընը
ճասուլար Մուխթար բաշա հաղ-
րէթէրինէ խապէք վէրիլէր իսէ
տէ , պու խապէրին ասը չըգմաղ :

Բաշ 4 Բէշէնի -նէ : Մապահին
սաաթ պիրինէ տօղրու տիւնմէն
պուլունտուգլարը Գուրուճագտան
թիւրքէրին մէքէք գօլու իւղէ-
րինէ տօղրու 30 գըթա գատար
թօր իլէրիւտիրլէր : Ճէօնմէն էքի
բիստէ գօլու պիր Օլթի տէրէ-
սինտէն , տիկէրի տէ սօլ թարաֆ-
տան , Էրզրումն չըմալ թարա-
ֆընտա վագը տաղարա տօղրու
իլէրլէր : Մօսգօֆլար պիր գաշ տէ-
ֆա շիտտէթիճէ հիւճիւմ իտէրլէր
իտէրլէր իսէ տէ , հէր տէֆասըն
տա թէլէֆաթա ուղարայարագ կէ-
րի չէքիլիլէր : Մուհարէպէ Էօյ-
լէտէն իւշ սաաթ սօնրայա գատար
տէվաթիտէր , մուսխարէն տիւն-
մէն քէնտի մէվգըլէրինէ տօղրու
չէքիլմէք կիպի հարաքէթէ պաշ-
լար : Մա մաֆիհ պալատէքի
30 գըթա թօրուն աթէշի քէսիւ-
մէյիպ , ֆէվգէլ աստէ պիր մէհա-
րէթիլ իշէթիլիլէր : Օ վագըթա
գատար , ասաքիրի շահանէնին
գուլանտըր 16 գըթատան 11
գըթա թօր քէօրլէտիլիր : Պու-
տան մուգատտէմքի պիր մէքթու-
պուստա , Մօսգօֆլարա միւճէա-
տէտէն կէլիլ օլան թօրուն զա-
պիթէրինին վիրուտէրինտէն պէ-
րու , թօր աթէշինին նէ տէրէճէ
պիր մէհարէթէ իճրա իտիլմէքտէ
օլունտուգլար պիրաթիլ իտիւմ : Պու-
կէլէն զապիլիլէր Մօսգօֆլար զապիլիլ-

լէրի օլմամաղ տըրլար : Զունքի
կէլէպէրտէ Էվլիա թէրէսի , վէ
Ուլաճա տաղ վէ տիւրէն Տէվէ
պօյնու մէվագըլինի թօրա թու-
թան թօրունլարըն , եազըն կրան
տիւգ Միշէլին մայէթինտէ պու-
լունմուշ օլան թօրուն զապիլիլէ-
րինին թահալ իթմիշ օլունտուգլարը
մէքթէպտէն չըգմամը օլունտուգլա-
րը պիրիլիլպաշ տըր :

Օսմանլըն մէքէք օրտուսու
իւղէրինէ թօր աթէշինէ տէվաթ
օլունտուգլար : Սաաթ 11 է տօղրու
16 գըթատան 3 գըթա թօր տա-
հա քէօրլէտիլիպ Էալընը 2 աստէ
գալըր : Պիր չէրէք սօնրա , զա-
յէթ գուլվէթիլի պիր Մօսգօֆ
միւֆիթէսի , ֆէվգէլատէ սիւ-
րաթիլ Օսմանլըն մէքէք օր-
տուսու տօղրու հարէքէթ ի-
տիպ բէք զիտտէ եաղաշարագ
գալմը օլան էքի թօրուն տաթի
պաթալ իտէր իսէ տէ ասաքիրի
Օսմանլէն տէհշէթիլի պիր թիւֆէնք
աթէշիլիլ տիւնմէն գարըլար ,
անճագ տիւնմէն պուլունտան ֆի-
թուր կէթիլմէյիպ , իլէրլէր վէ
պիր պուշուգ սաաթ սօնրա , մէր-
քէք օրտուսուտէն իլք խաթիլիլ
ընը իսթիլա իտէր : Մուխթար
բաշա իսէ օրտուկեհաստէն հալին
թէհլիքէի օլունտուգլար անլայըպ ,
մայէթինէ իլթիլաթտան իւշ թա-
պուր ասաքէր օլարագ , մէքէք
օրտուսուտէն իմտարըն գօլար :
Գօմանտան թիֆաթ բաշա օ Էս-
նատէ պաճաղընտան եարալանըր
վէ Աքիթ բաշա երինէ կէլէր ,
ֆագաթ պիրագ սօնրա պու տա
եարալանըր : Մուխթար բաշա ե-
թիլիպ , գաշմաղա եիւղ թուլթ-
մուշ օլան ասաքէրի թօրայընճայա
գատար ասաքէր ֆիրար իտէր :
Բիստէ էմրինէ իթաաթ իթմէք :
Մայէթինտէ պուլունտան իւշ թա-
պուր ասաքէրլէն չէհիտան Մօս-
գօֆլարա գարըր աթըրը , վէ
տիւնմէն շու մէմուլին զայըր հիւ-
ճուստան չաշըրարագ , կէրի չէ-
քիլիր : ֆագաթ պու իւշ թապու-
րու գօմանտա իտէն զապիլիլին
պաշընա պիր գուրըն իսապէթիլէ-
գաֆասընը տաղըրլըր վէ ասաքէր
տաթի պուլունտուգլարտէ , պըրթ-
լարըն տիւնմէն չէվիրիպ ֆիրարէ
պաշլար : Մուխթար բաշա իսէ
Տէվէ Պօյնու կիպի մուհիւմ պիր
մահալին էլտէն չըգտըղընա զիյա-
տէսինճէ հիտտէթիլէնէք , մէ-
եուսանէ Մօսգօֆլարըն իլինէ հիւ-
ճում իտէրէք , չէճաաթիլէ քէնտի-
սինի էօլիւմ թէհլիքէսինէ գօր-
պաղը զապըթան իսէ բաշանըն
շու հարէքէթինտէն չէվգ ու զայ-
րէթիլ կէլէրէք գարաշալըրն ի-
լինէ աթըրը բաշայըր գուրթար-
մաղա վէ պիր եանա սիւրիւքէ-
մէյէ մուվաֆֆագ օլունտուգլար :
Մուխթար բաշա պիր գաշ տա-
գիթէ սօնրա , սօլ գօլունտուգլար-
հէգիմ օլունտուգլար վէ սաղ ճի-
հէթին տաթի կէրի չէքիլմէյէ
պաշլարտըրը թաաթիլ վէ մու-
գապէմէթ իթմիշ օլան ասաքէրին

Էրզրումն տօղրու չէքիլմէսինի էմր
ու թէնպիհ իտէր :

Օ վագըթա գատար գարաշլըր
պաաթը օլունտուգլարտան , տիւնմէ-
նին ասաքէրի գօլալմայաճաղընա
էմին օլուր : Տիկէր Մօսգօֆլար
իսէ , սաղ վէ սօլ գօլար իւղէրինէ
հիւճում իտէրէք վէ սաղ թա-
րաֆտան տաթի սիւվարի ասաքէրի
իլէրլէլմէրէք , թիւրքէրի կէրի
տէճնմէկէ մէճպուր իտէրլէր : Մէր-
քէք օրտուսու պու վէճհ իլէ իհա-
թա օլունտուգլար , պիր գօլ սիւ-
վարի տէ գաղաղարը թագիպ
իտէր :

Շու վուգուաթտա ասաքիրի
Շահանէնին թէլէֆաթը լա աղալ
իւշ պին նէֆէր իլէ 800 եէսիր
թաթմին օլունտուգլար : Պաթալ
իտիլէն 16 թօրար տաթի գուր-
թարըրմամը վէ Ֆէյդի բաշա
(ճէնէրալ Գօլման) օմուգլունտան
եարալանըր տըր :

Մուխթար բաշա մէքէք օր-
տուսուտէն թօրայմաղա մէշըրու
օլունտուգլար Էսնատէ , Էրզրում գա-
բուսու Էօնիւնտէ տիլիտէքի աէհ-
շէթիլ վուգուաթ գուհուր իտէր :
չէօլէ քի : Պիր գարաղօլ , սիւն-
կիւլէր իլէ գաշան ասաքէրին , չէհ-
րին գարուլարընը գօրալմարընը
կէօրտիւքտէ պուլունտան օլունտուգ-
լարը Էսնատէ , աթընը նէ գա-
տար միւմքին իսէ սիւրաթիլ սիւր-
մէքտէ օլան պիր եիւղ պաշը ե-
թիլիպ բուսուլա չէօլէ պաղըրըր :
“ Մէշէն Էփէ Էլ Էփէ -նէ :
ֆագաթ պու սէօղիւ պիլիլիլիլ
պիլիլիլմէք պիր չապիւշ , նէֆէսի
թըգանարագ եթիլիպ եիւղ պա-
շըյա , “ Էսնատէ Էփէյօրտան , տէյի
հայգըրըպ , տապանճասըն քէ-
մաթի սիւրաթիլ պօշաթըր : Եիւղ
պաշը տէրհալ աթտան տիւնէր վէ
եէրէ էօլիւ սէրիլիր : Պուլունտէ իւ-
ղէրինէ չապիւշ գըրըճընը սըլըրըպ
վէ գաշագ ասաքէրին իւղէրինէ
տիւնլիպ , “ Էփէ , հայտէ Դիւլիլի
Էփէ , “ տէյու պաղըրըր իսէ տէ ,
օն գատարը չապիւշուն իւղէրինէ
հիւճում իլէ գահրամանը պիւլա
րահմ գաթիլ ու թէլէֆ Էտէրլէր :
Բուսու պուլունտէ կէօրտիւքտէ , ա-
թըր մուգապէմէթ իթմէյուպ ,
գարուլար աշըրըր վէ գաշագլար
կէճէնին տէօրտիւնէ տօղրու չէհրէ
կիրմէկէ պաշլարըր : Սաաթ ճտէ
պիւլիլին օրտու Էրզրումն կիրէր :
Օ Էսնատէ ճէսիմ պիր պօրա չը-
գըպ , զաթէն տէհշէթիլ օլան հալէ
պիր գաթ տահա տէհշէթ վէրի :
Ալաֆրանկա սաաթ 3 պուլունտա
ճէնէրալ Բէմպալ , եապէրլէրի իլէ
մաէն , Պայպուրթա տիլմէթ իլին
Էօլա չըգար :

Բաշ Էփէ 3 Բէշէնի -նէ : Տիւ-
քեանլարըն քեաֆֆէսի գաբալը :
Խէվֆ ու տէհշէթ տէրէճէի ֆէվ-
գէլատէյէ վապը օլունտուգլար : Մօ-
գաղար ասաքէրլէ տօղրու : Էօլէնէ
տօղրու , էլինտէ պիր պէհաղ պայ-
րագ վէ մայէթինտէ օն գատար
Գաղագ պուլունտուգլար հալտէ ,
պիր մուխպիր Էրզրում գաբու-

սունա տայանըր Եալընը Էքի քիլի
իլէ մուխպիրի իլէրի ալըրար :

Մուխթար բաշայըր կէօրմէք ի-
լին ըսար էտէր տէրհալ , մուխ-
պիր բաշանըն հուգլունտա կէօ-
թիւրիլէր :

Մուխպիրի մէքուսուն մէմու-
րիլէթի , Էրզրումն թէպիմ իթ-
մէք խուսուսունու Մուխթար բա-
շայա թէքիլիլ իթմէքտէն իպարէթ
օլունտուգլար , պուլունտա մուվաֆաթաթ օ-
լունտաթըր հալտէ , Էրզրումն
եաղըպ քիւլ , վէ 3 կիւն եաղմա
իտէճէքէրլէրի պէյան իթմիշ տիր :

Մուխթար բաշա իսէ ճէվա-
պէն , “ Բէճա իտէրիմ գօմանտա-
նընղա սէօլէյիլ քի , Օսմանլըար
իլին եէէս տէնիլէն չէյ Էօգ տուր ,
Էօլիւնճէյէ գատար տէօրիլէճէ-
յիլ : Մա մաֆիհ թէքիլիլիլիլիլ
պիր քէրլէ Սլապալտան իսթի-
զան իթմէք լաղըր կէլալիլիլտէն ,
ճէվապըր գաթի իթաթ իլին , 24
սաաթ միշէթ վէրիլմէսինի թա-
լէպ իտէրիմ , տէտիլքտէ , իշպու-
միշէթ վէրիլմիշ տիր : Տիւնմէնին
շու թէքիլիլիլ աշալիլէ թէպիլիլ օ-
լունտուգլար , շուրտա պուրա-
տա ճէվիլէթիլ թէլէքքիլ իտիպ ,
չէհրին թէպիլ օլմաշնա , աս-
քէրի հիւքիլմէթին մէճպուր ի-
տիլմէսինէ գարար վէրիլիր : Ալա-
ֆրանկա աղաթ սաաթ տէօրտէ
տօղրու էվիլմին չաթըր իւղէրինէ
չըգըպ , տուրպիլիլ իլէ պագտըգ-
տա , Էրզրում իւղէրինէ նաղըր օ-
լան թէքէլէրտէ թագըրմ թագըրմ
Մօսգօֆ սիւվարիլէրի տօլալմագ-
տա օլունտուգլարը կէօրէպիլիլիլ :

Մու 6 Բէշէնի -նէ : Ահալ չէհ-
րին թէպիլմի հաղըրնտա շիա-
տէթիլ ըսար իտէրլէր : Էօլէնէ
տօղրու , նիշայէթ տէրէճէյէ գա-
տար չէհրին մուհաֆաղա վէ միւ-
տաֆա օլունտա ճագըրնտա ,
թէալիլ իտէն իրատէն շահանէ
վապը օլունտ : Մուխթար բաշա
Մօսգօֆ գօմանտանըն պիր մուխ-
պիր կէօնտէրիպ , Էրզրումն միւ-
տաֆա իթմէսի մուգարըր օլ-
տուգլունտ պիլիլիլիլ : Օ վագըթ
խաաթա վէ եարալըրըն վէ իս-
թիլարըրըն վէ սալիր իսթէյէն-
լէրին չէհրտէն չըգմալարը իլին ,
Մօսգօֆլար 12 սաաթ տահա միհ-
լէթ վէրիլէր : Էվրագըր ըէպիլիլ
սանտըրալալալ օլունտալալ Պայ-
պուրթա կէօնտէրիլիր : Եիւղէրճէ
ֆաթիլիլալար մէմէքէթտէն չը-
գարար : Մուխթար բաշա , ահա-
լիլ չիքեպիլ իթմիլիլիլ անտէ ,
չէհրի թօրա թուլուպ , 12 սաաթ
գարֆընտա քեաթիլէն եաղաճա-
ղըն խապէր վէրիլիր : Շու թէհ-
տիտ , չիքեպիլ թիլիլիլիլ պիրագ էն-
տիլիլ տիւնլիլիլ :

Եթէվմ մէգպուրտա , գըրգ էլիլ
գատար Մօսգօֆ սիւվարիլիլին ,
Տէվէ պօյնունտան կէլիպ , Օլթի
տէրէսինի պօլայարագ Էրզրում
տան Էքի սաաթ մէսաֆէտէ վան-
գա գատար քէշֆ չըգտըրըր
կէօրիւլմիւշ տիր :

Եինն օ կիւն , Գարա գօ-

մանտանը Հիւսէյին Համի բա-
շատան պիր մէքթուպու համիլ
օլտուղու հալտէ, պիր Գարաբա-
բադ վիրուտ իտէր: Իշպու մէք-
թուպու, տիւշմէնին թըրինի սա-
նի իպթիտասընտա իսթիհքեա-
մաթա եադլաշմը օլտուղուսու վէ-
քէնտիտի տըշարը ֆըրլայարագ,
իւշ սաաթ մուհարէպէտէն սօնրա
տիւշմէնի գօվուպ, տէօրթ գը-
թա թօր դապթ իթտիլինի Հիւ-
սէյին բաշա Մուխթար բաշայա
պիլտիրմիշ իտի:

Տիւն էրդրում էթրաֆընտաքի
տաղարտա կէօրտիլիւմիւզ տիւշ
մէնին առէտի պու կիւն տաշա
դիյատէ թէքսսիր իթմիշ տիր:
Պուսլար պիր իշ իլէ մէշուլ օլ-
տուղարընը, տուրպիլիմ իլէ
կէօրէմէտիմ իսէտէ թօրլար
եէրլէշտիրմէքտէ օլտուղարը
պիլիշթիպաշ իտի: 0 կիւնիւ
Պայպուրթտան 3 թապուր աւ-
քէր կէլմիշ վէ տէրունի շէրհաւ
պուլունան աւքէր, իսթիհքեա-
մաթա թադսիմ օլունմուշ տըր:

Չալադ 7 թէլլէքէ օռն: Ահա-
լինին սիլաշլանմասընա տաիր էմր
վէրիլիւ իսէ տէ, բէք աղ քիշի
պու էմրէ իճապէթ իտէր: Բուս-
լարա 20000 նէֆէր եարտրմ
կէլտիլի վէ գուվէթ մէվնուտէ-
լէրինին 40-45000 նէֆէրէ պա-
լիւղ օլտուղու շէրտէ թէվաթուր
պուլուր: Պրանսանըն աւքէրի մէ-
մուրու ճէնէրալ Գուրսի, պու
եէնի կէլէն աւքէրէ ըրիֆադաթ
իթմէքտէ իտի: Տիւշմէնին պու-
լունտուղու մէվգի անլայըմագ
իւղրէ աւաքիր շահանէտէն պիր
քէշֆ գօլու չըգարըմը վէ վարիտ
օլան րարթթօտան Մօգօֆլա-
րըն թօր տաղընըն արգասընտա
վագի տէրէլէրտէ պուլունտուղ-
լարը անլայըմը տըր: Տիւշմէն
աւքէրինին գըմը աղամը Մու-
տուրդիլ գարիլէսինտէ պուլու-
նուպ, էրքեանը հարպ տաթի
արգա թարաֆտա Լուսաւորիլ
թէսմիլ օլունան պիր էրմէնի
մանաթըրը տէրունիտէ իգա-
մէթ իթմէքտէ իտի: Պու սապաշ
Մուխթար բաշա հաղրէթլէրինի
կէօրէպիլտիմ: Պիւսպիլիւն
թէպաթիլ օլմուշ կէօրալիմ: Չանն
էտէրսին քի վուգուաթը ախըրէ-
տէն պէրու իսթիլիտարանմը տըր:

Լաադալ սէքիլ կիւն եէմէմիշ
վէ ուլումամը կիպի կէօղլէրի
չուգուրա պաթմը, վէ էթրա-
ֆընտա սիյաշ տաթիլէլէր բէյտա
օլմուշ իտի: Ֆիլվադը Ալաճա
տաղտա տիւշմէն էլինտէն գուր-
թուլալըտան պէրու պիր չէրեք
պիլիւ րահաթ եիւզիւ կէօրմէմիշ
տիր: Օտասընտա մէրադլը կիպի
տօլաշմագտա իտի: Պիր աղ էվ-
վէլ պիր ճաաուս կէլիպ, Մօս-
գօֆլարըն օ կէճէ էրդրում իւղէ-
րինէ հիւճում իտէճէքլէրինի բա-
շայա իսպէր վէրմիշ իտի: Պաղը
էվաթիլին իթմաթընտան սօնրա,
ղայէթ հիւսնիւ մուսմէլէ իլէ
պէնի գապուլ իթտի: Ահվալի

հաղրէ հագգընտա քէմալի իհ-
թիրաղ իլէ ըէյ վէ միւթալաւս-
սընը սուալ իթտիմ: Ֆիլվադը
Մուխթար բաշա ճէսիմ վէ աղիմ
պիր գուվէթէ մուգալմէթ ի-
տէմէտիլինէ, միւթէէսիֆ պիր
հալտէ իտի: Ֆադաթ, պէօյլէ-
տէհէլլի վուգուաթաւ բաշայը
միւշարիլէյին ֆէվգէլաւտէ իպ-
րաղը ճէսարէթ վէ սէպաթ իթ-
միշ օլտուղու տա ինքեար օլու-
նամագ, Բաշայը միւշարիլէյն էր-
դրումուն ճըմալ թարաֆընա Մօս-
գօֆլարըն եարմը օլտուղարը
թապեալար, թօր տաղընը թօրա
թուլմագ մագսաթընա մէպիլ
օլտուղունու, վէ պուլունտուղ-
լարը մէվգի իսէ էրդրումէ պաթիտ
օլտուղունտան, կիւլլէլէրին շէհրէ
գատար իսպէթ իտէմէյէճէյի-
նի պէեան իթմիշ տիր:

Էրդրում 10 թէլլէքէ օռն:
Իշպու մուհարէպէլէրտէ պիր
թագըմ դարալպ վէ աճայիպ
վուգուա կէլմէքտէ տիր: Տիւն
Մուխթար բաշա իսարապ վէ բէ-
րիշան օլմաղա բէք եադըն իքէն,
չանը պիր մուհարէպէ գաղանպ,
տիւշմէնտէն իւշ թօր ալմը տըր
քի էլէէվմ էրդրում իսթիհքեա-
մաթընը թէճհիլ իթմէքտէ տիր:
Մօն մէքթուպուսմտան սօնրաքի
վուգուաթը կիւնիւ կիւնիւնէ ա-
թիտէ թաֆսիլ իտէճէյիմ:

Բէլլէքէ 8 թէլլէքէ օռն: Տիւշ-
մէնին քիւլլի գուվէթլէ վանք
քէօյլունէ թօրլարընը Մուխ-
թար բաշա իսպէր ալը, Հէրնէ
գատար թէտապիրի լաղըմէյի
իթթիլաղ իթմիշ իտի իսէ տէ,
վէրմիշ օլտուղու էմրին լաղըմ
վէճհ իւղրէ անլայըմ, իճրա ի-
տիլմիշ օլտուղունու պիլմէք իւղ-
րէ պիլղաթ թէֆթիլէ չըգըպ,
Մէճիտիլէ թապեալընա մուվա-
սէլէթ իթտիլտէ, պաղընը սալ-
լայա սալլայա էթրաֆընտաքիլէրէ
չու վէճհ իլէ իսթապ իթմիշ տիր:
«Մօսգօֆլար պիլղէ պիր տէսիսէ
տօլապը գուրույօրլար իսէ տէ,
նէտէն իպարթ թօլտուղունու
էլպէթ անլարը», Եէվմի մէգ-
պուլուտա, տօգուղ նէֆէր ֆիրա-
րի Միւվտիլ գըլլաւտա գուրչունա
տիլղիլմիլէր տիր: Տէվէ պօյնու
մէրքէզ օրտուսունու գօմանտա
իտէն պիր միւրալայըն ըիւթպէսի
րէֆ օլունմուշ, վէ եալընըզ եիւզ
պաղը ալամէթլէրինի թաղմաթը-
նա միւսաաւտէ օլունմուշ տուր:
Էօյլէտէն իքի սաաթ սօնրա, պիր
տէլլալ վասթթաթըլա, հիւքիւ-
մէթ գօնաղընտա ահալիլէ սիլաշ
տաղըթլմագտա օլտուղու վէ իւ-
չիւնիւ թօր իշարէթլինտէ հէր
քէսին իսթիհքիւմաթա աղիլմէ
թէ մէճպուր պուլունտուղունու
ալէնէն իլան վէ վէգիֆէսինտէ
գուսուր իտէնլէրին գուրչունա
տիլղիլէճէքլէրի թէպիլղ օլունմուշ
տըր: Եհիլ իսպաթըն հէման քեաֆ-
ֆէսի պու տալլէթ իճապէթ իթ-
միշ տիր:

Ճալա 9 թէլլէքէ օռն: Եարը

կէճէտէն իւշ սաաթ սօնրա, ի-
շարէթ թօրու աթըրը: Մօգադ-
լարտա, պիր իսարըթը վէ կիւ-
րիւտիւ տիր չըգար: Իսպալա-
րըն քեաֆֆէսի իսթիհքեալարա
գօշուշուրլար, Հէնուգ գարանլըգ
օլտուղու հալտէ, Օսմանլը թօր-
լարընըն չիտտէթլէ սէսիլի իշի-
տիլը: Տէհէթլու պիր թիւֆէնկ
աթէշի տիր պաղար: Քիւրէմիտի
թապեալտան Մէճիտիլէ գալէ-
սինէ գատար տաիւմանը աթէշ
գաղար: Հալվանըմա մահմուղու
պատըղըմ կիպի եարթմաաթտա
թօր տաղընա մուվասէլէթ իտէ-
րիմ: Բուսլար իլէ թիւրքլէր կէօ-
նիւս կէօնիւսէ կէլիլէր: Թօր
տաղընըն Տէվէ Պօյնունա նաղըր
օլան ճիհէթի նաչէ իլէ միւլէմմա
օլուր: Միւնիլի վէ գըլըճ իլէ Էթի
թարաֆ ուրուշմաղա պաղար:
Թօր տաղընտան պէօյլէք հա-
վանլար իլէ Բուսլարըն իւղէրինէ
աթէշէ պաղանըլպ, տիւշմէն
տէրէլէրէ կիլղէնմէկէ պաղար:
Բուսլարըն պու գատար չաբըգ-
թօր տաղընա նաթըլ եաղալմը
վէ Աղիլիլէ թապեալընը նաթըլ
էլէ կէլիլմիշ օլտուղարընը պաղը
ղապթմանա սուալ իթտիլտէ,
եարը կէճէտէն 2 պուլուգ սաաթ
սօնրա, Բուսլարըն նալէհան Ա-
ղիլիլէ գըլլաւտա գարաղօլարը իւ-
ղէրինէ հիւճում իտիպ, պիրաղ
վագըթ ուրուշտուգտան սօնրա,
Էթի թապուր տիւշմէն եէթիլիպ,
կէթիլմիշ օլտուղարըն եիւղլէճէ
օտուն նէրտիպանլէր իլէ գալէ-
նին իլինէ աթլամըլար տըր գըշ-
լանըն գօրիտօրլարընտա տօլաշան
պէքճիլէր, չու նալէհանի վու-
գուաթտան չաղարապ, վէ մու-
գալմէթ իթմէյէրէք, թէպիլմէ
մէճպուր օլտուղարընը վէ Մօս-
գօֆլարըն ճէպիլ իլէ Մօսգօֆ սան-
նաղընը գըլլանըն իւղէրինէ տիւ-
միշ օլտուղարընը ճէվապէն պիլ-
տիրմիշ տիր:

Անճագ պիր աղ սօնրա, Գիւ-
չիւք եահնի թէրէսինին մուհա-
ֆըք Գարսան Մէհմէտ բաշա,
իւշ թապուր աւքէրէ գօշուպ,
գըլլանըն իսարընտա պուլու-
նան Մօսգօֆլարըն իւղէրինէ հիւ-
ճում իթտիլ սըրտա, տիլէր
թարաֆտան տա տէօրթ ֆըրգա
աւաքիր Մահանէ նէրտիպանլա-
րըն իւղէրինէ սըլարմըլար տըր:
Պիր արալը Մօսգօֆլար թէս-
լիմ օլմուշ օլան գըլլաւտաքի պէք-
ճիլէր սիւնկիլէ տալլանըպ,
տիւշմէն Էթի թարաֆտան տա,
պէօյլէ գուշաւըմը օլտուղունու
կէօրտիւքտէ, ֆիրար իտէրէք
գուրթուլմաղա չաղըլըլար: Ան-
ճագ տըլարտա թիւրքլէր պէք-
լմէքտէ օլտուղարընտան, տիւշ-
մէնին իւղէրինէ հիւճում վէ տէհ-
չէթիլ պիր մուգաթլէլէյն մուպա-
շէրէթ օլունուր: Աղիլիլէ գըլլա-
սընըն, օտունտան պիր քէօրիւ-
իլէ գալէյն իլթիհագ իտիլմիշ օլ-
տուղունու, վէ պու քէօրիւնիւն
իւղէրինտէ իւշ եիւղտէն զիտտէ

լաչէ պուլունտուղունու կէօղլում
իլէ կէօրտիւք: Ահագտա պուլու-
նան Մօսգօֆլար պուլըլարը չիլնէ-
յէրէք աշաղա աթըլըլար: Գա-
լէնին գաթուլարըն ալըլը, վէ հիւ-
ճում իտէն տիւշմէն, մահալի մէգ-
պուրտա 800 գատար լաչէ պը-
րագաւագ, ֆիրարէ եիւզ թու-
թարլար, Տէրհալ Մօսգօֆ սան-
նաղըն աշաղը ալըլըր վէ Օսմանլը
սանճաղը թէքրար գըլլանըն իւ-
ղէրինէ տիլիլը: Պիր սանճագ-
տա թօր տաղը իւղէրինէ տիլի-
լիլ: Պիր արալըգ չէքիլմիշ օլան
Մօսգօֆլար, գուվէյն ճէսիլմէ
իլէ թէքրար կէլիպ, աւաքիրի
Մահանէ իւղէրինէ հիւճում ի-
տէրլէր:

Անճագ աւաքիրի շահանէյէ
պիր աղ իմտաւ եէթիլմիշ օլտու-
ղունտան, չէհիանէ մուգալմէթ
էտէրլէր: 0 էսնաւտէ թօր տաղը
թէրէսինին ճէնուպ թէրաֆընտա
վագը Մէճիտիլէ գըլլաւք ճիվա-
րընտա, ճէսիմէ պիր մուհարէ-
պէ պաղար: 250 մէթր իրթի-
ֆաինտէ օլան մէղքիւր թապեա-
տան, Մօսգօֆլար իւղէրինէ կէ-
լիլի կիւղէլ թօր աթմաղա պաղ-
լանըլը: Օրատան չըգըպ պիր
սաաթ էօթէտէ Մէճիտիլէ թապ-
եալընա տօղրու հարէքթէթ էթ-
տիմ վէ սաաթ ալաֆրանկա 7յի
պէշ կէշէրէք մուվասէլէթ էթ-
տիմ, թօրլարա տօղրու եաղալ-
տըլըմտա, եանըմտա քէօմիւր-
ճիւ կիպի սըֆաթը թիյաշ պիր
աւտամ կէօրտիւքի, էօնունտէ
պուլունան թօրու չէվիտիլիան-
տէ մայիլէթինտէ պուլունան զա-
պիթանէ էմր վէրմէքտէ իտի:
Պիր աղ տըգգաթըրմա պագաղը-
տա, օ գաթըն Մուխթար բաշա
օլտուղունու անլայպ, ֆէվգէլ
ատէ թէհալիլտէ գալտըմ: Միւ-
շարիլէյն պարուլտան չու հալէ
կիրմիշ իտի: Կիւլլէլէրին աթըլ-
տըլը թարաֆա տօղրու աթթը
նիկեան իթտիմ, Մօսգօֆլար Մէ-
ճիտիլէ գալէսինին արգասընտա
պուլունան Մուլթան թապեալըն-
տա պուլունմագտա իտիլէր: Հաթ-
թա թապեալը մէղքիւրուն էօն-
լէրինի տաթի իսթիլա իթմիշէր
իտի: Խուսուսուլա թիւրքլէրին
թարաֆընտա պիր սիւնկիւ բա-
թըրտըր տըր պաղար, հէր թա-
րաֆը նաչէլէր գաղար: Ալթմը
գատար իսլամ գարըրը եարալը-
լարըն թէտալիսիլէ իշթիլալ իթ-
մէքտէ իտիլէր:

Գատըլարըն պաղըլարըն աւքէ-
րէ եէնէճէք վէ պաղըլարը տա-
լի իլէճէք վէրմէքտէ իտիլէր:
Պիր քիւլլի Մօսգօֆ իհթիլաթ
աւքէրի տաթի տէրէլէրտէ տուր-
մագտա իտիլէր: Մուհարէպէ
տէհէթ վէ չիտտէթ քէսպ իտէր:
Ալաւ Ալաւ, Հալա Հալա սէ-
ալլէրի կէօյլէրէ գատար ագս
իտէր: Էօյլէյն պիր սաաթ գա-
լարագ, Բուսլար ըիճաթլէ պաղ-
լաթըլար տըր: Էօյլէ վագթը,
տիւշմէնի եէէս իսթիլա իթմիշ

վէ ասաքերի շահանէ թարափըն տան չիտտէթլէ թագըպ օլուն մուշար տըր : Մէճիտիյէ թագ- եասընըն թօրլարը էօնիւնտէ րա- հաթ պըրադըմայան տիւշմէն իհ- թիյաթ ասքերի տախի Վանք իւ- ղէրինէ չէքիւմիշ տիր :

Պու թէրափտա մուհարէպէ խիթամ պուլմաղլէ պէն թէքար թօր տաղընա կիթտիմ, պուրա- տա մուհարէպէ տէվամ խիթար կիպի կէօրիւնմիւշ իսէ տէ , պէ- նիմ վիտուլիմի մութէպըպ տիւշ- մէն իւշ թօր թէքքիլլէ ֆիրար իթմիշ տիր :

Պիգիմ ասքերիմիւշ Տէվէ պօյ- նու ճիհէթիւնտէ քեային պիր թէքէյէ տօղրու Աղիգիյէ թագ- եասընըն սաղ ճէնահընտան եա- րըմ սաաթ գատար իլէրիլէմիլլէր իսէ տէ , պիր աղ ոօնրա տվտէթ իթմիլլէր տիր : Էօյլէտէն պիր սաաթ սօնրա մուհարէպէ խի- թամ պուլմուշ , վէ եալընըղ Տաղ- լը թագպեա իլէ Գիրէմիտի թագ- եատան արալըգ արալըգ թօր ա- թըլմագտա պուլունմուշ տըր : Պէն տախի օ ճիհէթիւն տօղրու հարէ- քէթլէ Տաղլը թագպեանըն իւղէ- րինէ չըգտըմ : Մէղքիւր թագպեա չէհրին շարգ չըմա խիստէ քեային օլուպ , Գիրէմիտի թագպեա տա- խի զարպ չըմախիստէ վագը տըր :

Իշիտիլէն թօր սէպէրի Բալան- թօքն թարգիլլէ էնիպ տէրէլէ- րէ կիլլէնմիշ օլան իքի ալայ Գա- ղագ սիւվարիսին կէօրիւնմէ- սինտէն նէշէթ իթմիշ տիր : Բուս- լարըն հիւճումու պօշա չըգտըղը- նը կէօրէրէք , պուլնլար տախի կէրի տէօնմէք իւղրէ իքէն , Տաղլը վէ Գիրէմիտի թագպար- տան պուլնլարըն կէօրիւնմիլլէ իւղրէրէրինէ թօր էնտախիթընա պաշլանմըշ տըր :

Պու թօր մուհարէպէսի կէճէ օլունճաեա գատար տէվամ խիտպ, մուախարէն Գաղազլար , սու- հուլէթիճէ կէրի չէքիւմիլլէր տիր : Բուս ասքերին մըգտարը 20- 25,000 րատտէսինտէ օլուպ, հալ պու քի ասաքերի Շահանէսին մըգտարը 12,000 տէն իպարէթ խի :

Թրապուլօնտան կէլէն 3 թա- պուր ասաքերի Շահանէ Էրզրու- մէ վաալ օլուր օլմաղ , Սուլթա- նիյէ թագպեանտա մուհարէպէ իթմիլլէր տիր : Եէրլէրտէ բէք չօգ նաալ վէ լաշէ կէօրիւնմէքտէ օլտուղունտան , պու մուհարէպէ- տէ տիւշմէնին թէլէֆաթը 3000 վէ Օսմանլընընքի 1500 թախմին օլունսըր :

Իշթէ Բուլար Էրզրումու գապթ իլին վուգու պուլան թէշէպպիւս- լէրինտէ մուվաֆֆագ օլամամըշ- լար տըր :

Էրզրում օրտուսու աթըպպասը շայեանը մէտհ ու սէնա տըր :

Լ. Հէր-

ՍՕՆ ՀԱՊԱՏԻՍՈՒՄ

Տիւն ագչամ Աւսթրիա սէֆի- րինին պիր զիյաֆէթ վէրիպ , պա- ղը վիւքէլա վէ սիւֆէրանըն հա- ղըր պուլունտուգլարը իշիտիլտի- — Մէճիտի ասքերինն եէրի- նէ գայիմ օլմագ իւղրէ , պու- աէֆա պա իրատէի սէնիյէ պիր հիյէթի միւշալէրէի հարպիյէ թէշթիլ պուլունմուշ տըր :

— Մագամը սատարէթտէն , Պուլարլարա խիթապէն պիր գը- թա աֆիլնամէ նէշը օլունահաղը մէսմու տըր :

— Միթրօվիչա տէմիր Եօլու պօղուլմուշ տըր :

— Տիւն եիւղ գատար Պուլար նէֆի իտիլիշ տիր :

— Բլէվանըն Օսման բաշա թա- րաֆընտան թախիյէ վէ թէք օ- լունտուղու հալատիսին պաղը ղաղէթալար թէքիլպ իտէյօրլար : Էթրօրօլ ճիհէթիւնտէ պիր մու- հարէպէ օլմուշ տէնիյօր , ֆագաթ նէթիճէսի պիլինէմէսօր :

— Սիւլէյման բաշա հաղրէթլէ- րինին 20000 քիշի Բուսճուգտա վէ 15000 Օսման բաղարընտա պը- րագտարագ , գուվվէյի միւթէպա- գըքէսին Բագկրատ ճիհէթիւնէ թօրլամագտա , վէ չիմտիյէ գա- տար Բագկրատա թօրլանան աս- քէրին 80,000 մուլթաղամ վէ 10 000 ղայրը մուլթաղամտան իպարէթ օլարագ , Սիլիսթրա ա- սաքերի մուլթաղագտար մըգ- տարընն տախի 15,000 քիշիյէ իպաղ իտիլէճէյի մուղարըրէր կէօրիւնմէքտէ օլտուղունտու Պուր- րէշտէն եաղընօրլար :

— Գարատաղլըլար Պար իւղէ- րինէ եիւրիւր իքէն պիր թագըմ Իւլամ վէ Գաթիլիք Արնաուտ- լարա թէսատիւֆ իտիւպ պուլն- լարը պօղմուշլար վէ պիր խայ- լըսըն տա եէսիլ արմըշլար :

Պարը Գարատաղլըլար տլտը տէյի թէվլթուր օլտու իսէ տէ հէնիւղ թատիգ օլունամտըր :

Պիր ֆըրգա Գարատաղլըլար Շգօտրա իւղրէրինէ եիւրիւնմէքտէ տիր : Բօտկօրիչա հալա չիտտէթլէ տէօյիւմէքտէ տիր : Իշպուղ գա- լէսի տէ տիւն պաշլատը տէօ- յիւլմէյէ :

— Վարշափա ղաղէթապընտա շու վէճ իլէ եաղըն տըր :

Բուսիա իլէրիսինտէն կէլէնլէր պիլլէ խապէր վէրիլլէր քի , գապ- թիյէ մարիֆէթի իլէ , Օտէսա- տա , Գիէֆտէ , Խարգօֆ , Սա- րաթօֆ վէ Օսգատա խայլը քէ- սան աիւղ իւ կիրիֆթ օլունտու :

Բուսիա տա պիր պէօյիւք վէ կիլլի իլիթիլալ թէրիթիլ վար բ- մըշ քի , հիւքիւմէթ ուճունու պուլմուշ , պուլա հէք սընֆ ա- հալիտէն տախիլ օլանլար վար բ- մըշ իսէ տէ էն զիւտէսի ամէլէ թագըմընտան բմըշ . շիմտիլլէտէք պիր եիւղ պին քիշի թէվգիֆ օ- լունմուշ տուր :

Ֆրանսատա , Ինկիլթէրատա վէ Պէլճիգատա սաթըն ալընան սիւհար հէպ թուլթուլմուշ , պիր կիլլի պատմախանէ պաղըմըշ :

Հիւքիւմէթ հիշ պուլունտա գըրապըն իթմէյօր , վէ ղաղէ- թալէրէ տէ թէնպիհ իթմիշ քի իթմէսինլէր :

Լաքին պու տէրէնէ աղըր պիր շէյ , վէ պու գատար նու- ֆուս թէվգիֆի կիլլէնիւր եա տուլունմագ օլամայօր :

— Բօմա 7 թըլընի սանի . Տիւն ագչամ Բաբա հաղրէթլէրի- նէ պիր խաֆիֆէ պայիլլէրէ կէլտի , պու սապաճ էյի տիր :

Եագընտաքի Գօնախթուար մէճիսինտէ Գարտիլալ օլաճագ ղաթլար պուլնլար տըր :

Մօնսինեօր Մարթիի . Մօն- սինեօր Ակօսթիի (Վէնէտիք Բաթրիքի . Մօնսինեօր Մօրթ- թի . Մօնսինեօր Բէլլէրինի :

ՍԱՐԱՑԻՑԷ

ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

18 Թըլընի սանի .	
Բաճ ում տիւն աղ , գաք .	11-
Պու սապաճ	10-58
Խաթիգ . 65 (Մուլթօն) 6 % ֆ .	54
» 65 » 6 % ֆ .	54
» 69 (Բինար) 6	54 50
» 72 (Պօն տիւլթիլլէր) 1 .	13-
» 75 6 % ֆ .	49 50
Բուլմիլ շըմէնըլթէր 5 օ /	50 25

Լօնտա , 15 Թըլընի	
Ինկիլիպ գօնաօլտի	96-15/16
Էսհաթ ումուլի ալըլտը	10-
» » գաբանտը	10-
Բարիգ , 15 Թըլընի	
Ֆրանսըղ ֆօնտու 5	106-55
Էսհաթ ումուլի ալըլտը	10-17 1/2
» » գաբանտը	10-17 1/2
Շըմիլտըլթէր	52- 6

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Ղայմէ	»	205-
Պագըր	»	169-
Օսթ լիւրաթ 100 ղըշտան	Ղըշ . ֆր .	
Ինկիլիպ լիւրաթ		109-
Ֆրանսըղ ալթուլու		86-28
Բօլ		89-
Գըրմիլ ալթուլու		50 55
Պէնաղ մէճիտիլ ֆարգը		106-10
Մէթալիք	»	118 20

ԲԱՍԱՏԻԱՆԷԻ ԱՄԻՐԷ

15 Թըլընի սանի	
Աւէր Ս-թ	Տ-թէթ
Կիւնէլին տօղուշու	6 57
» պաթտըղը	4 53
Էօյլէ	պաթտըղա 7 18
Բօյրաղ րիւղկեարը խաֆիֆ	
Հարաթիթի հալա	7 18

ԻԼԱՆԱԹ

Թաշրաեա կէօնտէրիլէն ղաղէ- թալարըն ապօնէ պէտէլլէրինին պիր ան էվլէլ իտարէխանէիլլէ կէօնտէրիլլէրի խասսէթլէն նի- եաղ օլունուր :

20 ՊԱՆ ԳԸԶԼԱՐԸ

Ե Ս Է Բ
Վ. ԹԻԼԳԻՆԱՆ

Սարըլըր Չագմագըլարտա Ն. 20
Գալաֆեան քիւքիլապսանսինտէ

Ֆիլ պիր պէշիք
գայիմէ :

Իշպու քիթապաա էսկիլ ղէման մէշուր շայրիլլէրինտէն պաղըլա- րընըն հասէտ իթտիլի քէօյիւ Էօմիլինին սատէլիլի , պաղը ղա- րիպ հիքեայէլլէր իլէ տէրմէյան վէ վուգուլթը աճիպէի ճիհան իլէ վաաֆ օլունմուշ օլտուղունտան վէ լիսանը տախի ղայիլթ ֆաաիլի Թիւրքէի տիլինտէն , միւթա- լատընա բաղպէթ իտէնլէրին , ղէվլէիճէ պիր վագըթ կէշիլլէր օլաճագլարընը շիմտիլլէն իլիթար իտէրիլ :

Թիւրք վէ Ֆրանսըղ վէ Էրմէ- նի վէ Ինկիլիպ վէ իթալիան լի- սանլարընտա պիրպիլլինէ էվրագը րէսմիլլէ վէ ղայրը րէսմիլլէ վէ թէքէմէ իթտիլլէր վէ պուլ լիսան- լարտան իսթիտա , վէ բրօթէսթօ վէ սայիլլէ եաղընմագ արզու ի- տէնլէրին Սթամպուլտա Գիւրքէիլ խանընտա քեային 7 նուլմէրօտա ղաղէթալընը իտարէխանէսինէ միւրաճաաթ իթտիլլէրի հալտէ , քէմալի տըգգաթ վէ սիւրաթ , վէ խուսուսի իլէ էհվէն ֆիլաթլէ իլլէրի կէօրիլլէճէյի իլան օլու- նուր :

Ղաղէթամըղըն էսկի նուլմէրօ- լարը պուլնտան պէօյլէ այնէն պա- գըր ագճէ 60 բարաեա , վէ միւլթէմա օլարագ պաղը նու- մէրօլար պիր պէշիք վէ հաթիթա պիր իքի նուլմէրօ տախի պիր ծն- լուգ գայիլմէյէ ֆիլուլթ օլու- նահաղը իլիթար օլունուր :

Ղաղէթամըղըն Պէյօղունտա Պէօ- լիք ճատտէտէ քեային թիւթիւնիւ սիւքքեանլարընըն քեաֆֆէսինտէ , Ստամպուլ վէ Գալաթա սաթընլարըն- տա , վէ Օրթաքէօյ վէ Պէշիլթաշ Բօսթա իտարէխանէլլէրինտէ վէ Գէօք- րիւ պաշընտաքի պարագատա , վէ Պաղլէ-գաբուսուլտա սուճու Պօղոս աղանըն սիւքքեանլարտա սաթըլմագ- տա օլտուղու վէ ֆիլաթլը տախի 50 փարայ պաղըր վէ Կաթօտ 40 փարայ գալմէ ագճէ օլտուղու խասսէթլէն ի- լան օլունուր :

ՄԻՆԻՏԻՐԻ ՂԱԶԷԹԱ

Ա. Ա.

Մանիպ ղաղիթա

Ա. Ս.

ՄԱԶԱՍԱՅ Թ. ԳԱՎԱՅԱՆ

Մթանպօրտա փիւրթիւ խանը Ն. 26